

مدرسه‌داری

درس اول

نخستین اصل از اصول تربیت «هدف» است. کسانی که هدفی دارند و به آن چشم دوخته‌اند، غیر از آن هدف چیزی نمی‌تواند فکر آن‌ها را مشغول کند. وقتی کسی با هدف الهی به کار تعلیم و تربیت جوان‌ها پرداخت، امکان ندارد بدآمدن و خوش آمدن مردم او را از هدفش بازدارد. گاهی افراد کاری را شروع می‌کنند و در میان کار یادشان می‌رود برای چه هدفی شروع کرده بودند و شیطان مسیر آن‌ها را عوض می‌کند؛ یعنی مدرسه‌ای که با هدف الهی و انسان‌سازی شروع شده، پس از مدتی به سمت مسائل مادی و اقتصادی کشیده می‌شود. لذا در کار مدرسه‌داری استقامت و پایداری در هدف لازم است تا انسان هنگام مرگ، از گذشته خود پشیمان نباشد.

کسی که در رأس مدرسه است، باید روح و بینش عالی داشته باشد تا به مقتضای الناس علی دین ملوککهم برای مریبان و کارکنان دیگر الگو باشد و آنان خود را با او تطبیق دهند. پس هدف اصلی تأسیس مدرسه باید همان هدف پیامبر اکرم (ص) یعنی اخلاق و معنویات باشد ولی برای رسیدن به این هدف لازم است مدرسه از جهت علمی در سطح عالی قرار گیرد. پس از آن که انسان هدف خود را تعیین کرد، باید برای رسیدن به آن «نقشه و برنامه» داشته باشد و مقدمات آن را به صورت دقیق و سنجیده فراهم سازد. در این راه نباید از هیچ تلاش و کوششی دریغ کند و هر کاری را باید حساب شده و با فکر و برنامه‌ریزی دقیق انجام دهد. تقدیر الهی با تدبیر انسان همراه است. خداوند عالم به انسان علم و آگاهی و قدرت انتخاب داده و از او خواسته است تا از فکر و عقل خود بهره گیرد و با استفاده از سنت‌های آفرینش در مسیر کمال حرکت کند.

یکی از سنت‌های عمومی عالم، نظام علت و معلول است. یعنی هر پدیده‌ای علتی متناسب با خود دارد؛ چه پدیده فیزیکی و مادی و چه پدیده روانی و روحی. نظام عالم بر اساس علت و معلول است نه بر پایه میل و خیال انسان‌ها. باید اعتقاد به نظام علت و معلول را در میان مردم زنده کرد تا بدانند سنت‌های قطعی الهی تغییرناپذیرند. یکی از علل ضعف و انحطاط مسلمانان، توجه نداشتن به اصل علت است. بی‌توجهی به این اصل و تکیه صرف به عوامل خیالی و مبهم، انسان را از رسیدن به هدف محروم می‌کند و او را فردی خیال‌پرداز و ذهن‌گرا می‌سازد.

تربیت انسان هم به عوامل بستگی دارد که اگر مراعات نشود شخص، فاسد و خراب بارمی‌آید. کسانی که فکر می‌کنند چون اهل نماز و روزه‌اند، بچه‌ها و شاگردانشان خوب تربیت می‌شوند، عملاً منکر نظام علت و معلول‌اند. اگر کسی جو بکار و پای آن نماز بخواند و دیگری گندم بکار و پای آن شراب‌خواری کند، آیا می‌توان توقع داشت محصول اولی گندم و دومی جو بشود؟ هرگز؛ گندم از گندم برآید، جو از جو.

اگر دشمنان اسلام، مطابق اصول و سنت‌های آفرینش عمل کنند، به هدف می‌رسند و اگر مسلمانان به این قوانین پشت پا زنند، به نتیجه نخواهند رسید. متأسفانه دشمنان ما برای تبلیغ مرام باطل خود، با طرح و نقشه و برنامه، جوانان ما را جذب می‌کنند و ما بدون هیچ‌گونه برنامه‌ریزی به کارهای سطحی مشغولیم.

بباید کار تعلیم و تربیت را براساس سنت‌های الهی ادامه دهیم و به بهانه اینکه خدا خودش باید اصلاح کند و دین صاحب دارد، از مسئولیت خود شانه خالی نکنیم. اصل مهم دیگر همکاری و مشورت است:

فکرها را فکرها یاری دهد
مشورت، ادراک و هشیاری دهد (مولوی)